

AANBEVELING 30

DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE

20 april 2007

AANBEVELING 30

**DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN
INNOVATIE**

20 april 2007

Inhoud

SITUERING.....	3
DE REORGANISATIE VAN HET VLAAMSE OVERHEIDSAPPARAAT.....	3
BASISPRINCIPES KADERDECREET STRATEGISCHE ADVIESRADEN.....	3
OPRICHTING VAN EEN STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE	4
INLEIDING	4
MISSIE VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE.....	4
Adviesfunctie.....	5
Studiefunctie	5
Overlegfunctie.....	6
SAMENSTELLING.....	6
INTERNATIONALE REFLECTIEKAMER.....	7

SITUERING

DE REORGANISATIE VAN HET VLAAMSE OVERHEIDSAPPARAAT

De Vlaamse Regering voert, parallel aan de herstructurering van de Vlaamse administratie en de Vlaamse openbare instellingen onder de naam Beter Bestuurlijk Beleid, ook een herstructurering van het bestaande adviesstelsel door.

De Vlaamse Regering besloot om een kaderregeling uit te werken voor de uitbouw van een transparant, eenvoudig en doelmatig adviesstelsel inzake beleidsaangelegenheden. Concreet werden een aantal essentiële beginselen inzake strategische beleidsadvisering verankerd in het decreet tot regeling van strategische adviesraden (Kaderdecreet), dat op 9^ojuli 2003 in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd en op 18 juli 2003 door de Vlaamse Regering werd bekrachtigd en afgekondigd. Het decreet bevat een aantal generieke regels met betrekking tot de oprichting, de taakomschrijving, de organisatie en de werkwijze van strategische adviesraden, alsook met betrekking tot de programmering van de werkzaamheden en de verslaggeving.

BASISPRINCIPES KADERDECREET STRATEGISCHE ADVIESRADEN

Hieronder worden de basisprincipes inzake het strategische adviesstelsel weergegeven, zoals deze verankerd werden in het decreet tot regeling van strategische adviesraden.

- Een strategische adviesraad brengt advies uit over strategische beleidsvraagstukken en de hoofdlijnen van het beleid. Hij draagt op die wijze bij tot het vormen van de beleidsvisie en een interpretatie van maatschappelijke ontwikkelingen.
- De strategische adviesraad kent een brede inhoudelijke taakstelling. Hij gaat zowel beleidsgericht en reactief te werk, als proactief en anticiperend. Bovendien kan de strategische adviesraad dienen als klankbord voor de politieke verantwoordelijken, voor de toetsing van onuitgewerkte ideeën.
- De decretaal gegarandeerde aanwezigheid van vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld in de strategische adviesraad waarborgt de participatie van het middenveld en derhalve de maatschappelijke draagkracht van de uitgebrachte adviezen.
- Het primaat van de politiek wordt geëerbiedigd. Na de inspraak, volgt de politieke uitspraak.
- Bindende advisering wordt uitgesloten.
- Doelstelling was de creatie van één strategische adviesraad per beleidsdomein. Daar waar verantwoord, is een strategische adviesraad op het niveau van het beleidsveld mogelijk.
- De onafhankelijke positie van de strategische adviesraad is cruciaal: hij speelt in op de politieke agenda van de beleidsverantwoordelijke, maar is in geen geval uitvoeringsorgaan voor de minister. Mede om deze onafhankelijkheid te waarborgen, wordt in een aparte rechtspersoonlijkheid voor de strategische adviesraden voorzien en beschikken zij over een eigen secretariaat ter inhoudelijke en administratieve voorbereiding en ondersteuning van de werkzaamheden.

OPRICHTING VAN EEN STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE

INLEIDING

Zoals in de beleidsbrief 2007 aangekondigd, zal voor de beleidsvelden wetenschap en innovatie op de traditie van beleidsadvisering worden voortgebouwd en zal de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid worden omgevormd tot de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie.

Conform het VRWB-decreet van 15 december 1993 werd het vijfde mandaat van de VRWB beëindigd op 31 januari 2007. Omdat het niet zinvol werd geacht nog een procedure te starten voor een volgend mandaat van de VRWB en om de continuïteit van de beleidsadvisering te verzekeren, keurde de Vlaamse Regering op 16 februari 2007 de tijdelijke verlenging goed van het mandaat van de voorzitter en de leden van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid tot aan de definitieve oprichting van de Strategische Adviesraad Wetenschap en Innovatie. De oprichting zal worden verankerd in het organiek decreet betreffende het wetenschaps- en innovatiebeleid, dat momenteel wordt voorbereid.

Vanuit zijn betrokkenheid, maar vooral vanuit zijn eigen ervaring en opgebouwde deskundigheid, wenst de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid in voorliggende aanbeveling constructief mee te denken en een aantal aandachtspunten en suggesties ter zake te formuleren.

MISSIE VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE

Conform het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden, zal de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie de volgende opdrachten hebben inzake het beleid voor wetenschap en innovatie:

- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid;
- bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie, rekening houdend met de trends in wetenschap en innovatie op nationaal en internationaal vlak;
- het toetsen van het beleid aan de ontwikkelingen op sociaal, economisch, technologisch en cultureel vlak en het formuleren van de behoeften die daaruit voortvloeien;
- advies uitbrengen over voorontwerpen van decreet;
- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over voorstellen van decreet;
- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering;
- reflecties leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's en beleidsbrieven;
- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over het gevoerde en het te voeren begrotingsbeleid;
- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van samenwerkingsakkoord die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten;
- uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over beleidsvoornemens, beleidsplannen en in voorbereiding zijnde regelgeving op het niveau van de Europese Unie, alsook over in voorbereiding zijnde internationale verdragen.

Meer specifiek wenst de VRWB de missie van de nieuwe Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie als volgt te formuleren:

1. het analyseren van, reflecteren over en adviseren over de complementaire doelstellingen voor het overheidsbeleid:
 - a. Versterken van de wetenschappelijke en technologische basis (met inbegrip van opleiding en vorming);
 - b. Versterken van de resources nodig voor de ontwikkeling van nieuwe op kennis gebaseerde economische activiteiten, van de aansluiting van excellentie in wetenschap en technologie met de ontwikkeling van O&O-intensieve bedrijven. Studies verrichten en advies verstrekken over langetermijnontwikkelingen en uitdagingen op het vlak van wetenschaps- en innovatiebeleid, in het bijzonder wat betreft de internationale context daarvan. Het aanreiken van een referentiekader voor het identificeren van economische activiteiten – niet gelinkt aan sectoren - waar Vlaanderen een sterke concurrentiepositie kan bereiken (proces van prioriteitsstelling inzake technologie en innovatie in Vlaanderen);
 - c. Meer kennisdiffusie (zowel op basis van eigen R&D als door absorptie van elders ontwikkelde innovaties, open innovatiesystemen) in het economische weefsel, beschikbaarheid van complementaire vaardigheden, zoals leidinggevend en commerciële capaciteiten, financiële en entrepreneurship attitudes.
2. het monitoren (in samenwerking met en complementair aan de Steunpunten) en kritisch evalueren van het Vlaams wetenschaps- en innovatiesysteem
3. het analyseren van, reflecteren over en adviseren over de maatschappelijke inbedding en breedmaatschappelijke aspecten van het wetenschaps- en innovatiebeleid. Het creëren van een stabiel en innovatief kader vereist immers aandacht voor drie types innovatie:
 - innovatie van producten en diensten, voor het creëren van nieuwe markten of het op een creatieve wijze aanboren van bestaande markten;
 - innovatie van processen, met een betere productiviteit tot gevolg;
 - structurele innovatie, die leidt tot een diepgaande vernieuwing van bestaande socio-economische structuren. Factoren zoals fiscaliteit, opleiding, arbeidsorganisatie in de onderneming, personeelsbeleid, sociale en politieke overlegprocedures, overheidsreglementeringen ... vallen hieronder.

Deze missie berust op drie kerntaken: adviesfunctie, studiefunctie en overlegfunctie.

Adviesfunctie

De basisfunctie van de Strategische Adviesraad is uiteraard de onafhankelijke advisering, en waar het vooral om draait is de impact van deze advisering op de politieke besluitvorming.

De impact van adviezen is in grote mate het product van de kwaliteit ervan en van het maatschappelijke draagvlak waarop ze steunen.

Studiefunctie

Een tweede kerntaak van de Strategische Adviesraad is dan ook versterking van kennis, deskundigheid en strategische intelligentie. De rol van een adviesraad is enerzijds om bestaande kennis te ontsluiten, samen te vatten, intelligent te gebruiken, uit te wisselen

met anderen en te injecteren in het beleidsproces. Anderzijds is het ook de taak van een Strategische Adviesraad om lacunes in onderbouwend onderzoek vast te stellen. Om die in te vullen, kan het inschakelen van ad-hoc experts en/of het uitbesteden van studieopdrachten, en/of het in huis uitvoeren van onderzoek wel nuttig en zinvol zijn.

Overlegfunctie

De derde taak is de overlegfunctie. De Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie is een cruciaal instrument om een breed maatschappelijk draagvlak te creëren. De Raad levert aldus een sterke meerwaarde op voor de democratische besluitvorming, enerzijds doordat hij allerlei suggesties inbrengt en op die manier actief participeert aan het beleidsproces, maar anderzijds ook doordat deze betrokkenheid de aanvaarding van dit beleid door de diverse achterbannen stimuleert. Door de betrokkenheid bij het werkveld krijgt men bovendien voldoende zicht op de problemen ervaren op het terrein.

Een doorslaggevende factor waarom het innovatieverhaal in Finland zo succesvol is gebleken, is het feit dat er een maatschappelijke consensus bestaat over de strategische opties van het innovatiebeleid.

Vandaag bestaat er in Vlaanderen algemene consensus dat wetenschap en innovatie cruciaal zijn om welvaart en welzijn te behouden en te versterken; de beleidskeuze van de opeenvolgende Vlaamse regeringen om wetenschap en innovatie steeds prominenter als grote prioriteit naar voor te schuiven wordt algemeen aanvaard. In dit proces heeft de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid een belangrijke rol gespeeld en zal ook de vernieuwde Strategische Adviesraad verder een cruciale rol te vervullen hebben.

SAMENSTELLING

Uit informele contacten verneemt de Raad dat de plannen van de Vlaamse minister van Wetenschap en Innovatie een andere richting uitgaan en zij de voorkeur zou geven aan een volledige samenstelling met onafhankelijke deskundigen, na een openbare oproep.

De VRWB wijst er op dat dit in strijd is met het Kaderdecreet van 18 juli 2003, waar in art. 5 gesteld wordt dat:

“ Een strategische adviesraad wordt samengesteld:

- ofwel uit vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld;
- ofwel uit zowel vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld als onafhankelijke deskundigen.”

Zoals eerder in zijn Commentaar 11 ‘Herstructurering van het Vlaamse adviesstelsel’ van 25 april 2002, blijft de VRWB pleiten voor een gemengde adviesraad. Zowel de rol en de waarde van maatschappelijke vertegenwoordigers, als de inbreng van onafhankelijke deskundigen worden expliciet erkend. Het lijkt voor de hand liggend dat een adviesraad wordt samengesteld uit volledig onafhankelijke experts, met een brede geïntegreerde visie over de grenzen van beleidsvelden of beleidsdomeinen heen, die hun eigen belang en dit van hun instelling of organisatie kunnen overstijgen. Maar anderzijds moet in een strategische adviesraad naast een ruime visie ook een zekere mate van betrokkenheid bij het werkveld aanwezig zijn. Voeling houden met en toetsen van beleidsintenties aan deze actoren vergroot de kans op het verwerven van een maatschappelijk draagvlak voor het beleid (zie hoger: overlegfunctie).

Maximale onafhankelijkheid én voldoende betrokkenheid bij het werkveld kan het best bereikt worden door deskundigen uit de verschillende relevante maatschappelijke geledingen met elkaar in discussie te laten treden, en waarbij in synergie naar een gemeenschappelijk einddoel wordt gestreefd, niettegenstaande een eigen visie. Daarenboven waarborgt deze confrontatie vanuit diverse achtergronden, en het samenspel van de diverse inzichten en kennisdomeinen, een evenwichtige advisering.

Het voordragen van deskundigen via decretaal bepaalde geledingen is in Vlaanderen de meest aangewezen weg om een voldoende grote onafhankelijkheid van de deskundigen te krijgen. Het middenveld heeft vaak een goed zicht op wie een goede kennis heeft van het werkveld en tevens een voldoende brede visie, om als 'onafhankelijke' deskundige te kunnen optreden. Uiteraard moet bij die maatschappelijke vertegenwoordiging rekening worden gehouden met de evoluties in het onderzoekslandschap ten gevolge van de samenwerking van universiteiten en hogescholen in de associaties, en van de oprichting en de resultaten van de strategische onderzoekscentra.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid bepleit dan ook met de hoogste prioriteit dat de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie een gemengde adviesraad zal zijn met zowel vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld als onafhankelijke deskundigen, en met een totaal aantal leden variërend tussen 17 en 21.

Een concreet voorstel van samenstelling voor de Strategische Adviesraad voor Wetenschap en Innovatie wordt hieronder geformuleerd:

De Strategische Adviesraad Wetenschap en Innovatie bestaat uit zeventien leden. Van de zeventien leden zijn er twaalf vertegenwoordigers van de onderzoeks- en socio-economische wereld en vijf onafhankelijke deskundigen.

Van de twaalf vertegenwoordigers van de onderzoeks- en socio-economische wereld worden zes leden voorgedragen op gezamenlijk voorstel van de associaties, twee leden op gezamenlijk voorstel van de Strategische Onderzoekscentra en vier leden op voorstel van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, telkens op dubbele lijsten die in een evenwichtige vertegenwoordiging man/vrouw voorzien. De voordracht door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is evenwichtig samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties.

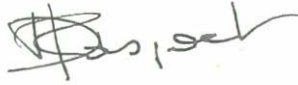
De vijf onafhankelijke deskundige leden worden aangeduid na een openbare oproep tot kandidaatstelling zoals bepaald in artikel 6 van het decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003.

De voorzitter van de strategische adviesraad wetenschap en innovatie wordt onder de leden van de raad aangewezen door de Vlaamse Regering op voordracht van de Vlaamse minister bevoegd voor wetenschap en innovatie.

INTERNATIONALE REFLECTIEKAMER

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid steunt het voornemen van de minister van Wetenschap en Innovatie om het internationaal perspectief in de adviesverlening te versterken. Wetenschap en innovatie dienen inderdaad steeds meer in een brede Europese en internationale context te worden geplaatst. Via internationale input kan de koppeling met het mondiale gebeuren worden behouden.

Het instellen in de schoot van de Strategische Adviesraad van een reflectiekamer samengesteld uit ten minste drie niet in België werkzame experts, die ten minste één maal per jaar een advies uitbrengt over het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid en de inbedding daarvan in de internationale context, lijkt de VRWB een werkbaar voorstel.

Danielle Raspoet
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

K. Vinck, voorzitter
D. Raspoet, secretaris

VRWB
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35, bus 13
B-1030 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be

